

- 17 Úvodem
Ondřej Jakubec

ARCHITEKTURA

- 27 Architektura baroka v Olomouci
Rostislav Švácha
- 48 Uctívané sakrální stavby a jejich olomoucké nápodoby a parafráze
Martin Pavlíček
- 54 Měšťanské domy v barokní Olomouci
Jarmila Marková, Robert Šrek
- 57 Olomoucká pevnost v kontextu soudobého evropského pevnostního stavitelství
Vladimír Kupka
- 65 Barokní krajina Olomouce
Ondřej Jakubec, Ondřej Zatloukal
- 75 Katalog

SOCHAŘSTVÍ

- 119 Sochaři a sochařství baroka v Olomouci
Martin Pavlíček
- 142 Olomoucké barokní sloupy
Simona Jemelková, Helena Zápalková
- 151 Olomoucké barokní kašny
Martin Pavlíček
- 161 První štukatéři ve službách olomouckého biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelkorna
Jana Zapletalová
- 167 Katalog

MALÍŘSTVÍ

- 213 Barokní malířství v Olomouci
Milan Tognier
- 228 Kopisté na dvoře olomouckého biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelkorna
Vladan Antonovič
- 234 Knižní malířství 17. a 18. století v Olomouci
Martina Potůčková
- 237 Nástěnné malířství baroka v Olomouci
Leoš Mlčák
- 251 Klášter Hradisko a ikonografický program jeho malířské výzdoby
Michaela Šeferisová Loudová
- 265 Katalog

KRESBA

- 353 Barokní kresba v Olomouci
Milan Tognér
- 361 Katalog

GRAFIKA

- 369 Barokní grafika v Olomouci
Leoš Mlčák
- 382 Olomoucké univerzitní teze a archivní fond Univerzita Olomouc
Jan Štěpán
- 385 Olomoučtí mědirytci baroka
Leoš Mlčák
- 393 Katalog

KNIŽNÍ KULTURA

- 437 Knihtisk a knižní kultura baroka v Olomouci
Václav Pumprla
- 445 Katalog

UMĚLECKÉ ŘEMESLO

- 475 Olomoučtí zlatníci doby baroka
Helena Zápalková
- 484 Liturgický textil a bohoslužba v barokní Olomouci
Radek Martinek
- 489 Olomoucký barokní orloj
Anežka Šimková
- 497 Varhanářství doby baroka v Olomouci
Jiří Sehnal
- 503 Olomoučtí houslaři
† Antonín Schindler
- 506 Olomoučtí zvonaři v baroku
Leoš Mlčák
- 513 Olomoučtí puškaři
Roman Gronský
- 515 Katalog
- 609 Šifry autorů
- 610 Seznam zkratek
- 612 Literatura
- 651 The Olomouc Baroque: Visual Arts and Culture in the City, 1620–1780 / Summary

Fenoménu barokního umění dnes zaslouženě poutá snad stále intenzivnější pozornost. Vedle své zjevné vizuální atraktivity je tento celosvětový „poslední sloh“ oceňován a studován především pro svůj univerzální charakter, který do sebe dokázal v řadě specifických významových, formálních a regionálních poloh zahrnout širokou oblast vizuální kultury počínaje výtvarným uměním, přes literaturu a hudbu až po projevy nejrůznějších slavností, dekorací a kultury všedního dne. Také olomoucké prostředí 17.–18. století poskytuje možnost studovat barokní výtvarnou kulturu v konkrétních časových a prostorových souřadnicích. Na samém počátku výstavy *Olomoucké baroko* přitom stála vědomá snaha navázat na předchozí výstavní počín Muzea umění Olomouc z roku 1999 *Od gotiky k renesanci / Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400–1550*, konkrétně na jednu z částí tohoto širšího projektu zaměřenou na Olomoucko. Po více než deseti letech tedy uzrála myšlenka podobným shrnujícím způsobem zmapovat i výtvarnou kulturu 17. až 18. století, ovšem zaměřenou úžeji na samotné město Olomouc.

Struktura předkládaného katalogu je s ohledem k návaznosti na výstavu *Od gotiky k renesanci* volena obdobně a shodně tak nepředstavuje jen souhrnně zpracovaný katalog. Těžiště sice spočívá v příslušných heslech, která jsou řazena dle tradičních uměleckých druhů (architektura, sochařství, malířství, kresba, grafika, knižní kultura, umělecké řemeslo), ale tyto oddíly jsou vždy uvozeny úvodní studií či studiemi. Podobný širší záběr v katalogu reflektují oddíly věnované architektuře a barokním interiéřům, tedy zejména nástěnné malbě a rozsáhlým štukovým dekoracím, to jest realizacím, které není možné na výstavě představit. Počet katalogových hesel není zcela identický s vystavenými exponáty, jejichž vztah a poměr je do jisté míry volný. Vyplývá to jednak z proměnlivosti expozic, které se zvláště v křehkém médiu prací na papíře musí obměňovat, tak z poněkud odlišné koncepce výstavy. Pokud tedy katalog shrnuje hlavní umělecké druhy, výstava je založena spíše na tematickém principu. Téměř ve všech výstavních prostorách Muzea moderního umění a Arcidiecézního muzea Olomouc jsou představeny okruhy, které jsme považovali pro definování „olomouckého baroka“ za důležité. Exponáty tak vedle vizuální atraktivity shromážděných děl upozorňují na objednatelské okruhy olomouckých biskupů, hradiských premonstrátů, olomouckou jezuitskou akademii, církevní řády a vůbec náboženský aspekt zdejší kultury 17. a 18. století. Tento rys „duchovní kultury“ představený v Muzeu umění Olomouc potom jako protějšek doplňují expozice ve Vlastivědném muzeu, zaměřené spíše na měšťanské, světské prostředí a kulturu všedního dne. Vedle tradičních výtvarných médií, obrazů a soch dostává prostor také knižní kultura a grafika, představená například v okázalých univerzitních tezích, a umělecké řemeslo. Připravená výstava a její publikace tak usilují o vůbec první syntetické představení barokní výtvarné kultury v Olomouci.

Barokní Olomouc byla jako svébytná kulturní a umělecká metropole utvářena nejen osobitými skupinami objednatelů a mecenášů, ale především individualitami umělců, které tito patroni umění pověřovali rozličnými úkoly. Řada mecenášů i umělců pocházela z různých evropských měst, nebo jimi prošla, což se přirozeně odrazilo v charakteru „barokní Olomouce“ jako středoevropské umělecké metropole svázané nejrůznějšími pouty s dalšími evropskými centry. Výstava i tento katalog se pokoušejí Olomouc a její „barokní identitu“ představit jako svébytné středoevropské prostředí ve smyslu jeho schopnosti tvůrčím způsobem přijímat, vstřebávat, adaptovat a transformovat vnější podněty i svou vlastní tradici. Specifická výtvarná podoba činí z Olomouce jedinečné kulturní a umělecké centrum, jehož barokní duch je ve městě přes četné nepřízně osudu trvale přítomen.